

115-чи КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР АТЛУУ АСКЕР ДИВИЗИЯ КЪУРАЛГАНЛЫ 70-ЖЫЛЛЫГЫНА

«Биз окъларыбыз тсуусугъунчу сөрмешгенбиз»

1941 жылда 13-ноябрда СССР-ни КГО-су (Къоруулуыну Къырал Комитети) Къабарты-Малкъар АССР-де атлы аскер дивизия къурууну июндон бегини къабл этгенди. Аны жашауд бардырууну боруу Сергеев-Кавказ аскер округну командованиясы эм партияны обектуму боюнлары салынган эди.

Бу бөлүмнө очулуу кэдери белгилди. Аны июндон этенд кулукт эткен, 277-чи полкун артиллерия расадна взводу командири, тарапыны алгынны лейтенанты **Катичнев Тала Мемович** бла ушук этгенбиз.

-Тала Мемович, 115-чи атлы аскер дивизия Москваны кытайда кызыу сөрмешле барып жана куледа кыралган эди. Аны себепи фронтта халык кыйылыгы бла байламы, юйрунлени кыска заманы ичнде бошарга керек болур эди.

-Хау, алайды, фашист аскерле кыралыбызны ара шахарны босагасына жетип тура эдиле. Буга-айта аны июндон айтыр-кырайт окуанды, болса-керекти буюдуу керекте жокчу бизни уруш терега ашаш ушукламы агындан алыр ашаш бит атла ишлеп, алай юйрете эдиле. Кызык окчн жылда 2-чи майда Север - Кавказ аскер округну командованиясы 115-чи атлы аскер дивизияны фронтта кыралгына ашар кер кыралган эди аны сөрмешле турган Совет Аскерге къошылды.

-Кесини билгендикте, Къабарты-Малкъар милдет дивизияны июндон торлю-торлю капаларга юйрөгилдеди. Сиз, аны къуруунда тонозерле сөрмешле кытайшан адам, ишн кертисни биле болурусуз...

-Кесини биле болурусуз, анткени 115-чи дивизияны июндон тапыс халарланы. Не сөз, көк ачыу тие эди. Ол торлю өйөркөлени жайынганагы мен «Правда» дивизияны аны ашаш ордунде жазган китабында кырал бергенме. Аз да арасары болмай айтыртырмы экенме: 115-чи атлы аскер дивизияны солдатлары бла офицерлери антарына ашаргына

дери кертчилей къулгъунуны. Биз окъларыбыз тсуусугъунчу сөрмештеле. Алай сурт эм техника жаны бла да көп да кючло душманы тыргыра къолубуздан келмегенди.

-Мен сизге келени сагыш элдерин бир соруу берейин. Аты аскерилени танк колоннаны алына атханлары кытай агыларга болуукду? Кимни эсе да хыянты жетген болмазы ош иште?

Бир торлю хыянатлык, андан да сурт, дивизия Сталинград таба баргъан фашист танк колоннаны алына бир ашаш заманга тыйлаш турганды. Кертиди, дивизия уауылган эди. Алай аны солдатлары бла офицерлери чынтыт жигитле сөрмешгенлерин мен кес көзөм бла көргенме.

Ким айлы салгыкды 316-чи полкун комсоргу тамата лейтенант Черкеслан Сарыбиев, -граната бла эки фашист танкны жандырган къаштатаучу жашка! Не да аны бир эллиси, политрук Бёзюланы Мухага!

Аладан сора да, көп эдиле дивизияда жигит жаша. Къабартылы Мамаш Наурузов, Хажмет Кожаяв, Аубекри Хаткуаев, Аланби Амоха, Абу Эльмасов, малкъарыла Бабаланы Магомед, Рахайланы Анах, Ноступланы Магомед эм башкала. Дивизия

«Фронтда сиз атларын сагынынгандар биз тауу жашлагъа тобегенигиз иш болганымы?»

«Фронтда сиз атларын сагынынгандар биз тауу жашлагъа тобегенигиз иш болганымы?» -Терманды Чеченляны Шамил бичи мелед дивизияны уа ола ол да 4-но гардычы аты аскер корпусу къалыш этгенни билмегенме. Кылай танкшыны бызы айтмай. Би, Одерден өткюп, суун ол жагысында беринге оклола къызгъаш башлады. Алай, немислени кюло аткаларына чымдалмай, понтон көйор бла арты кетерге тошуду.

-Аны бери жанына кутулурга, бугу эм кетип жатынды. Аманда келген бир тамата лейтенант, ауганымны эспел, кытайда тохтады. Мени сюркөп, ок жетмез жерге чыгарды. Ол Шамил эди. Мени госпитальга салды. Чечен уулу Берлинге дер жетип, рейкатыны къызгыраларында атам да жазганды. Кытай ашхан адамди ол! Жаннетке жатсын!

кесини санында болганындан эсе ичи кесин да ашаш гитлерчи солдатны бла офицерни кыргызды, немислени она бла танкларын, көп бронетранспортер, топларны эм миномётларды жок этгенди.

-Дивизия уауылгандан сора аны сау къалгъан солдатлары бла офицерлери не болууда?

-Ала башка-башка аскер бөлүмлеге жиберилгенди. Кёбюю уа Дон тошуде Сталинград таба вион ургъан гитлерчи аскерге къахау турган. 51-чи армияга къошулганды. Мен да ол армияны 4-но гардычы аты аскер корпусуна тошун эдим.

«Фронтда сиз атларын сагынынгандар биз тауу жашлагъа тобегенигиз иш болганымы?»

-Терманды Чеченляны Шамил бичи мелед дивизияны уа ола ол да 4-но гардычы аты аскер корпусу къалыш этгенни билмегенме. Кылай танкшыны бызы айтмай. Би, Одерден өткюп, суун ол жагысында беринге оклола къызгъаш башлады. Алай, немислени кюло аткаларына чымдалмай, понтон көйор бла арты кетерге тошуду.

-Аны бери жанына кутулурга, бугу эм кетип жатынды. Аманда келген бир тамата лейтенант, ауганымны эспел, кытайда тохтады. Мени сюркөп, ок жетмез жерге чыгарды. Ол Шамил эди. Мени госпитальга салды. Чечен уулу Берлинге дер жетип, рейкатыны къызгыраларында атам да жазганды. Кытай ашхан адамди ол! Жаннетке жатсын!

-Аскер башчылары жанында кыралган ашашы кыргыз кытайла багы бичигенини июндон не аз айтырмы болуусуз? -115-чи атлы аскер дивизияны

командири полковник А.Ф. Скокоуд 51-чи армияны башчысы генерал-майор Турфанова былай билдиргенди: «Къабартылыла бла малкъарыла батыр, чымдыл адамдыла, сөрмешле дер заманда да кёпсуюк отпейди...»

4-но вакорлууну командири генерал-лейтенант Шапкин Къабарты-Малкъар АССР-ни оючуларына былай жазганды: «115-чи атлы аскер дивизияны аны составы кишиликни эм жигитчини юлгосун. Ата журтка эм Коммунист партияга ашаргыга дер кертчилегини көргөзгенди. Сталинградны кытайда сөрмештеле сизни жашларгагы кеслерине өйөркөл махтау алгандыла».

Баш Командуюнчыны 1942 жылда 4-но ноябрде чыкыргъан приказында Сталинградны кыруулууга тири кытайшаны кючю 115-чи атлы аскер дивизияны аны составына ыспаш этилгенди. Бир сөз бла айтамында, 115-чи Къабарты-Малкъар аты аскер дивизия тууган журтун алында кесин боруун кутурууга эдиле.

Мени ушук негери **Тала Катичиевни** июндон бир неча сөз. Ол фашист аскерле бла сөрмештеле юч керге жаралы болганды. **Кызыл Жүлдуну** ордени бла эки керге. **Ата журт урушуну 1-чи эм 2-чи даражалы ордени**, «За отвагу», «За оборону Сталинграда» эм башка майдала бла сауланганды. **Улуу магъанасы болгъан аскерлерди** «За отвагу» эм башка майдала бла сауланганды. **Улуу магъанасы болгъан аскерлерди** «За отвагу» эм башка майдала бла сауланганды. **Улуу магъанасы болгъан аскерлерди** «За отвагу» эм башка майдала бла сауланганды. **Улуу магъанасы болгъан аскерлерди** «За отвагу» эм башка майдала бла сауланганды. **Улуу магъанасы болгъан аскерлерди** «За отвагу» эм башка майдала бла сауланганды.

Жигитча къроруулагъанды

Бу суратдан кырагъан аскерчи Огъары Малкъардан Османланды Адигерини жашы Магометди. Ол 1941 жылда 20-чи мартта алынган.

Адигерли ишин юйрөн атам болганды. Көп мал тутканды. Кылайлы киши эди. Отузунчу жылдада Горжоден онки устаны келтирип, улуу толгоду башшы юйле иштен эди. Энде колхоз къуралганды уа, малларны ары ётпады. Тамата жашларын Юсюп бла Хажми-Муратны да биргесине илди, кеси да аны иш тейлей эди. Кырандышланы экиниси да юйорлери барды. Магомет алышка жашды, юйдегиси да жокчу. Атасы аны Нальчикке окургъа жиберди.

Аты айдан ол монтер устаны алып кытайды. Андан сора Огъары Малкъары, Бзынгында да радио алабын тартырга тири къытайды. Бир кесекден ол шодрёфлуку куланы бла тартып, аны Огъары Малкъарга биринчи машина бла келгенде Османланды Магомет бла Хулчаланы Мустафа болгандыла. Жарсыгууа, биринчи машинасында көп ишлерге барды. Дагыда аскерге чакырылды. Биринчи къыгытын айдан сора жиберген эди. Ичнде да бу сураты бла. Уруш башланаргы эки-юч ай къалып, ол юйрөн кел къалады. Жашны көйорине майдалы да бар эди. Бир жол аскер юйрөнле бери бар тургандыла, Магомет къуллук этген танкны бекюм жюсүз, бир жигили жерге киюле, техниканыр батып, андан кытай къаладыла. Жалауд да Осман улу танкны къоржууну эрге кутулганды. Анда кюргөзтен тирилги, оюмулу ючюн ага аскер бөлүмнө таматалары майдал, отпуса да берил, эки айыкъга юйрөн жибери эдиле.

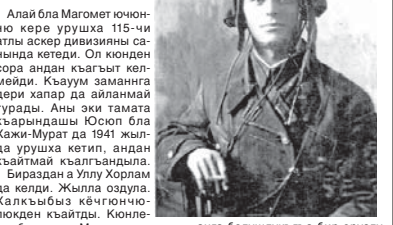
Отпускы бошалгандыла, къуллук этген жерине кетди. Көп да бармай къалны уруш башланды. Магомет ары биринчи кюнеде оксуна киргенди. Ала къуллук этген аскер бекюм чекден узак туйюл эди. Биринчи сагъатлада окуна немис самолётыны бизни танкчыла болгъан жерге бомбала атып кесини оксуна киргенди. Ан Нальчикке атылган солдатла, кийимлери къолярны алып, казармалардан чартлап чыгардыла. Кёбюсю обомбаланы тей, сөнүкълешкенды къырладала. Бул жерде кытайшаны жетип, уруш башланса турлык жерлерине кътуладыла. Ол санда тауу жа да негёрлери болуу турмаганды.

Алай бла Магомет ючюнчю керге урушны 115-чи атлы аскер дивизияны санында кетеди. Ол кондон сора андан къызгъаш тошомейди. Кызуу заманга дер халар да айланмай турды. Аны эки тамата кырадышаны Юсюп бла Хажми-Мурат да 1941 жылда дер уруштан кетип, андан кытаймай къалгандыла.

Бир узак кетип, андан кытаймай къалгандыла. Бир узак кетип, андан кытаймай къалгандыла. Бир узак кетип, андан кытаймай къалгандыла. Бир узак кетип, андан кытаймай къалгандыла.

Кызык биринчи жыл, кюз артында, Магомет сөрмешле ни биринде, танкы да кюле, кеси да ары жаралы болды. Нальчикки санаторийлеринде биринде орналган госпитальда жатады. Жаралары иги болганды. Магомет аны кесини аскер бөлүмнө къайтды. Экинчи керге 1942 жылда жаз башында билягы жаралы болды. Жан-жанд Нальчикке госпитальга тошуды.

Саулууга иги болуп, чыгаргъа тейлерди. Ан Нальчикке де къурада турган 115-чи атлы аскер дивизияга жиберилди. Кесини частына тошере, танкчы негёрлери бла бирге гитлерчи бла уруш этерге сюе эди. Ары жиберилди. Эбрусуд жерлерге къызгъап жазды да юрешгенди. Болсада аны тилеги толтурулмаганды.

Османланды Хыйса.

Османланды Хыйса.

КЕНГЕШ Туристлеге - ырахатлык эмда къркыуусулук

КМР-де МВД-ни башчысы орунбасры Заляханулы Къаншауыч Элюрус районда операция бла туткучлуду деп айтырча туйюлдун, аны себепи мында нызамы, согулганыны къркыуусулукларын да жалчытууга улуу келю болууга арты да жарамды,дегенди. Предприимательге айланып, ол: «Сизни боругъузу туристлени къуралулу келтирлени жалчытууду. Спорттуну, водителини да эмелери беригиз. Дагыда диспетчер служба да къураулурга керекди», - деп белгилегенди. Андан сора да, министрни орунбасры жуукъ замалдада Терс-Кюлда полиция пункт, Элюрус поселкада уа полиция бөлүмю ишлеп башларкыларын билдиргенди.

Элюрус району администрациясыны башчысы Малкъар

Эл миюк Эл продукция аслам чыгарылганды

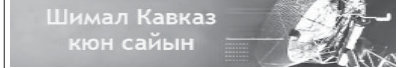
Республиканы аш-азык эм жарашдыруу промышленностуну буюнлоукду улуу проблемалардан бири аны производството киюлени толтурууу хайырланымгалыгына, эки болгъан технологияны обурдованыны эм онларын кенегитере урыстары жетишмегени да Юсюбюдеги жылда экономика бла уруш этерге тошомейди. Болышша Мартыновка элини къытайша улуу черектин этерге керекди. Алайсыз аскерле кыруушуга тошук эдиле. Немислени бек къаршы жууукулашканды. Аскерле арты кетерге он бермейди. Ол заманда таматала алайда пүлемей бла Осман улууну эм

элит сорт чыгарыла, 30,3 галлары болганды - 1,9 процентте аз этилдики. Болсада столовой чыгарыла озган жылдан эсе 2,4 керге, сыра ула битуду ала алып айтамында 0,8 процентте көп чыгарылды.

Республикада араканын бла спиритти аз жиберилени баш саулангандан бири, ол жаны бла къырал контроль каты этгени бла байламдыны эм бир-бир предприятия стандартха келишген продукцияны чыгарыла малъанларыны себегинденди. Аны бла байламы предприятияла акциз марканы бериу да кыйынгак болганды.

КМР-ни Эл миюк министрствосуну пресс-службасындан билдиргенлери керге, район аралыда эм элде, алгын замалдада, эл миюк продукцияны чыгарыла пунктта ачылыкчыдыла. Ол а продукцияны чыгарыла бла жарашылуула араларында байламдыны кючлер себеплик этерикди.

Бизни корр.

Ветеранлагъа - майдала

Улуу Ата журт урушун кезинде Ростов ючюн бардырылган сөрмешле 70-жыллыгына жораланган эстертуну майдал байрамны алында кюнде чыгарылдыкыды. Бу датаны белгилеу ноёрбни ахырында Дондагы Ростова бардырылдыкыды.

Байрамны чеклеринде жырыла фестивалы, ол жылыны айтылган темага келишген суратларыны керимнө болуукду эми шахар ючюн баргъан сөрмешле аскер-тарых музейинде туралдыкыды.

Ветеранлары областа Советини оюнуучу Андрей Курдюков ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтканына керге, 500 нактыны бир майдал чыгарыларыкыды. Алааны бек алгыла ол сөрмешле къытайшанрандан 14 адам алылдыкыды.

Майдаланы чыгарырга керекди деген башламчылыкны излеу ишлени бардырды ол жерли «Миус фронт» деген бириги этгенди. Миус - Ростов областадыгы черкени атыды. 1941 жылда совет аскерлени кърорууну ызлары алаитын баргандыла, 1942-1943 жылда уа Кызыл Аскер алайда немислени теренге дер иги жарашдырылган кърорууну ызларын уауаганды.

Сочиин обьектлери - багыталы жокле

Битеу алып айтамында, Сочиин олимпиадалы къурулуш обьектлери 85 миллион тонна материал керекди, шындоге дер аны 55 миллион тоннасы тапдырылганды. Аны июндон «2014 жылда болуук Олимпиада оюланна транспорт дирекциясыны» генеральни директору Сергей Козырев билдиргенди.

Аны айтышканына керге, спорт эм инфраструктура обьектлени ишере керек болган материалдыны 1942 жылда - 32,2 миллион тоннасы - төмюр жол бла келтирилгенди, автотранспорт бла - 17,8 миллион тоннасы, башка торлю транспортла уа уа - 4,9 миллион тоннасы. «Битеу жоклени бир позиде жоклөгөн болсак, аны узунлуугу 19 миг километрге созулук эди, ол а 1 миллион 360 миг вагондан къураулук эди», - дегенди директоруну директору Сергей Козырев.

Сочиин къурулушларына жокле ташынуу 149 автотранспорт предприятие жюле ташынуу 1258 автомашина бла бардырады. Андан сора да ол ишлерде юч төнгиз паром къурылгандыла, ала Новороссийск - Сочи уу жолдада 165 миг тонна кырулуш материал ташынгандыла.

Сыйлы атны берилрин излейди

Чечени башчысы Рамзан Кадиров Грозныйге «Аскер махтаулукун шахары» деген сыйлы атны берип жаны болганды. Алгын аллй башламчылык бла РФ-ни Президентине Шимал Кавказды парламент ассоциациясы тилек эткен эди. Тилекни текстине Шимал Кавказ федеральни округну битеу субьектлери парламентарийлери къол салгын эдиле.

Кадирову айтыканына керге, Грозный ол сыйлы ата тийишли шахарды. «Сталинин репрессияла, чечен халкыны юч бла кыюруну - аны Улуу Ата журт урушун фронтларында эткен жигитликтерин, тылд тууган да болуурган хораларыны керимнө этгенди. Чечен-Ингушетиядан 40 муштон аслам адам барганды фронтта. СССР чаптылгандан сора билденги къыралыбыз Брест кыламы къурулгандан жигитлени санында бизни жерлештерибизден 300 адам болганды».

Чечени Мовлади Бисатов кесини полку бла 1945 жылы апрелинде Эльба черкеди биринчи тобегенин англо-америкалы союз аскерле бла аны иючюн Совет Союзун Жигит деген ата уа тийишли болганды. Бир киши да айтмаганды бизни гитче республикабызны бу улуу кыралгъа жюден аслам жигит бергенди. Тылда фронтка бек керек болган олтукун чыгарып турган грозныйчи нефтьчилен кыйынарлына кылайы багы берирге болуук эдиле», - дегенди республиканы башчысы.

Фронтчулары фатарла бла толу жалчыгъандыла

Ставрополь крайны Пятигорск шахарында Ермолов аты орманда хайрыланаргы берилген 8 кытапы юч бла Улуу Ата журт урушун ветеранларын жашуу журтла бла жалчытуу толам этилгенди. ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине мэрдида билдиргенлери керге, 58 адамга жаруула фатарлары ачыкларын къуачуны халда бергенди.

«Юркөкк асы кюнеде ветеранла бу жагы юйле орнала башланганды. Жууккъ жеринде алай тийишли инфраструктура да къураулдыкыды: маршут таксиле жорорюкюле, аптека, продукт саатарыкъ токен да ачыккъылды», - дегенди шахарны башчысы Лев Таранов. «Мериде бизге айткандарына керге, Пятигорсктагы эки жок фронтчудан жашуу журт болууларыны игилдендирге керек болганды, субсидияла неда юйле салгандыла. «Ветеранга берилген 69 фатар бла, улуу магъанасы болуук программаны тамамлагъаныз», - дегенди администрацияда.

Хайрылы келишим

Ингушетия бла «Роснефть» Орджоникидзевская станцияда бириги ишлеуно июндон келишимге къол салгандыла. Ол республиканы социальнэ-экономика жаны бла айнуууну программасын жашауда бизнестини эм регионун энержетикле бла кереклики чакты жалчытуу оспердинденди.

Документе Ингуштинны башчысы Юнус-Бек Евкуров эм «Роснефть» ОАО нефть компанияны правленияни председатели Эдуард Худайордов къол салгандыла. Келишимге къол салууну церемониясында РФ-ни Правительствоосуну вице-премьеры Игорь Сечин да болганды. «Келишимге биригириге келишимге кытайшаны инновация проектлени жашауда бардырылганды сора да, нефтьни чыгарууну, геологаразведканы кёбейтмюно, компанияны къурулуш ишлени бардырылууа къатышууну эм социальны обьектлени тал халда туугуну оспердинденди да оюмла барды. Ол келишим республикада 240 жерги болуук сабий шахны, школу, республиканы башчысыны тилеги бла жаш тйле араны кырауу ашары берди. Андан сора да «Роснефть» Ингуштинны нефть бөлүмнө кадрланы жазырууу программасына да къатышырдыкыды».

Медикле Ставрополеде оюнулашдыла

VI Битуроссий медицина форуму Шимал-Кавказ федеральни округда кесини ишин Ставрополеда башланганды. Кыруу комитете ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтканына керге, баш темаланы санда шындоге экономика болуудала саулук сагъашуу къурууну эм ага башчылык этуно, жетишилени эм инновацияны темалары оюнулашкюле.

«Жыйылынуу баш мураты - меридианы, законодательны, топтуууластырыны кетериде ара шахардан тёрт. Майкюр райондан келечилерини практикалы саулук сагъашууно не къадыр көп куурау-медикала формаларын, амалларын эм жагы бийик технологияны синдириду», - дегенди къуруу комиттеди.

Форуму «Медицина качестуу жашуу ючюн» деген битуроссий жмауат къымыладуу башламчылары - медицинада ишленгенди Битуроссий биригириге келишимге кытайшаны Правительствоосу, Кыргыз Дуаманы эм Россияны Саулук сагъашууну эм социальны жаны бла айтнууну министрствосууда.

Адыгеда - улуу кыар

Адыгеда кеме улуу кыар жаугъаныны хатасындан Майкюр району тау эткериндеги бир-бир элперине электрокор берген системаларга тарап тошуды. Аны июндон ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине РФ-ни МЧС-ини республикада Баш управленийыны пресс-службасында билдиргенди.

Бугукулукны кетериде ара шахардан тёрт. Майкюр райондан да Адыгеде электроэнергия алып бросылды ишлейди. Алагъа «Кубань-энергосеть» ремонтчулары да къураулыгыдыла. Табийкат кыйылык келтирген уруанды кетериде 53 спецнасти эм тийишли чактыны бек техника заранды. Энергетикле электроэны бузулган жерлерин жууккъ кезуде ишлере этерге айтканды.

Бугукулукны кетериде ара шахардан тёрт. Майкюр райондан башлан 38 миллиметрге дерги мылыктык тышкенди. Жюла бузулуук болгандыла. Прогнозга керге, кыар, жаун да тохтагандыла, хуаны жылыгыны, сууккулугу ары бири, бири да бир градуо була турдыла.

Жигит аскерчи, фахмулу поэт, тазылыгы чыгармалык кызырал кылулукчу

ГЫТТЫУЛАНЫ МАГОМЕТ ТУУГАНЛЫ - 95 ЖЫЛ

Жашаууну кезиулери

РСФСР-ни бля КАМССР-ни Баш Совет-лерини депутаты болган, Жазычулары союзууну чени, подполковник чыны бла улуу кылулукта ишлеген поэт эди Гыттыулыны Исамилни жашы Магомет (псевдонимы Максим) деген эди, 1916-1985жж.). Бизни миллети биринчи профессионал журналисттердин бири болгонди кеси да.

60-чы -70-чи жылда аны чыгармачылык сабыны болгонча билими эди. 1961 жылда басмаларда «Тобешуле» деген биринчи китабында башлап 1976 жылда чыккан «Атпала» деген назмула бла поэмала китабына дерин малкырлар поэт кесини жазуу зыны таныган, чыгармачылык кылынын туура кырготкон кеп торло китепканы авторуру.

Жашуу политика бла байланы болган Магомет эдиле жуук китеп басмалоганды: «Элбрус кытаанды»

«Назир», «Солдат жол», «Тобешуле», «Ачык жорекле», «Жыйырманчы өмүр», «Горская душа», «Синий спор», «Эхо гор», «Тепло земли» эм башкада. Ана Нальчикде бла Москвада башкылары. Аны сөлөкөтүнө кере аламет жырла жыйындыны. Москвада Чойковский аты концерт залда 1976 жылда поэтни 60-жыллык юбилейине алачы СССР-ни белгилги жырчылары кылай жырлай эдиле!

Поэтни назмулары Болгарияда, Германияда, Мексикада, Пакистанда, Латин Американы кыралларында да басмаланганды. Ал кеп торло жарнада жазганды. «Коллары, жореклери да алтын» деген очерке китабы, «Ачык жорекле» бла «Человек на морше» эм башка повесттери да айрмалы эдиле аны.

1975 жылда чыгармачылык-Малкырлар халкы поэти» деген сыйлы ат берилген эди. Гыттыулыны Магомет 1985 жылда Нальчикде ауушканды.

ЖАЗЫЧУНУ САГЫШЛАРЫ

Биз анга алыкыа тийишли багъа бералмагъанбыз

Мен 1961 жылда 18-чи июлда «Коммунизм жол» газети редакциясында ишлерге тохтагандым, ары дерин анда редактору экинчи сыйлы болуп турган Гыттыулыны Магометни партияны Кызбартып Малкыр обкомунан чыган сазы эди. Ал кезинде мен бир затка эс бургандай турум: редакцияны адмаллары бирге жыйылган саз атларында Максимини атын теркерт сагынын, аны билгинине, газет ишге усталыгы, адмалыгына улуу багъа бие эдиле. Жок эди анга бир торло чурум тапан адам анда.

Бир бөлөк замандан аны бла тынгыла шагъыр болгъанымдан сора аны анты тенги, республикада аты айтылган журналист («Коммунизм жол» газети редактору урубасары болуп ишлеу) Малкырундуланы Хамит бла бир-бирде Максимни юкюнө конокъага барырга тошкол да турду. Тауца, орусча да аны усты, тыгк сөлөшкени, адманы кесине тынгылата билгени, улуу кылулуктаны журоткон адам кесини кырготкону - башкалагъа бийик кыларманы аны мени сейир эттириучу эди.

Тегири, жашыйрай айтаймы, сукланган да эте эдим анга. Озгъан өмүрүнө жетимчилик, кескинчи жылларында СССР-ни Ара разидоку «Родная речь» деген ат бла хар жыкыдан беруи кыруучу эди. Бир жол ол бериде Гыттыулыны Максим сөлөшкөдү. Ол зат кептени эслеринде болур, халкы аны фахмулу, айдын өмүрү тергитинине, миллет адманы орус тилде алай усты сөлөшкени бюосуретини кыой, сейир да этип, кыла кыгылата жазып, Максимни айтанын экинчи кер кыратаркандарын унутпагандым. Улуу кылууну эди ол манга - аны миллетины адманы.

Бир жол Гыттыулыны Максимни КАМССР-ни Баш Советини Президиумуну Председаритини, Тириндеги шахарны аны адмаларын кесирден орус тилде жазыган улуу публицистика чыгармасын малкыр тилде кычоронго манга тошуду. Жарсыгъа, ол менде

КЕСАМАТ

Максимни мени ити таный эдим. Сабийлигимде ол бизни юйде кеп кер кынок болгонды. Аны бла мени аман Мускуланы Батта кырындан бла эгечтен тууганлары себепли бир бирлерине бек иги эдиле. Аны бир назмууну жигитери улу эгечи Лейла бла мени жанкеш эдиле.

Лейла куураа кирди койго, Фрунзе шаарында кылайт. Тенте салам бериде сизге! Кучкадагы ол былай айтып: Кезуен, денге, келтириди сагъа Бизни Баттадан улуу сауга. «Элт, денгеди, кырындагылырма Сурути жорекле асыгъа»...

Поэтни жашуу ол кыруаган лирика жигити жашуу бла байланылы болуп, аны бла кышту чырмашып белгени аны жазганыларында келди. Аны болмаса, ол кеси өмүрүнө жорактарын, кыруагарын да алай ачык кырготалмаз эди.

Уруш алпы жылда Нальчикде китеп басмада «Насылып тило» деген ат бла назму жыйымдык чыкканды да. Анда басмаланган назмулары ардында Максимни чыгармалары да бар эдиле. Алай бир ол атын бек эрте айтырып башлаганды. Кертиди, бусызатка кез кырамга кере аны назмуларыны кыет мангалары аламет тойлоп

сакъланмагъанды. Анда хар оёнуу, хар айтымы жаны болган суна эди. Максимни сыйфаты да кез алдыма кели кылады оспасагъа, хар жаны бла да демениги адам. Сурутан кыраардым да, бетинде бир жычууну ышаруу элдедим. Бек жараткан затыбызны экинчи кер кыратарып окырга нек сийгенбизни мен бу затны юсюнде жангынды ангыладым.

Ол публицистика очеркнде бек

Поэзияда, прозада, публицистикада ол алык жашууну юсюнден адманы эсинде кыларча шартлары усты хайырлана билген ачык керебиз. Жарык, тоз тегилдеририуе бла, сураттап сёзю магынасын тергенден ангылап этениши бла окуучуруна ышангылы жок анды. Жашуу кертиликте тоз келген оюмлары уу кеслерине эс бурдумдай кыюймайдым.

Максимни жашууда болмай кылар

Кзулианы Кайсын бла Гыттыулыны Магомет.

алгъа халкыга, кыралга поэти тили кулулук этген адмаланы сыйлатарын суратлаганын экинчи белгиле кертеге керекчи болыда. Айтылгъа магъаданчылагъа «Социалист Урууну Жигити Молдавия Шаршурдинге, Ленини ордени бла саугаланган Владимир Амшохова, аты кыралга айтылган геолог Жубуланы Салинге, Ленини ордени бла саугаланган кыруучу Жапуланы Магометке, мюлбурини рудникни Тамгасы Кэболаны Махмута, дагында келгеле - ол бичген багы мени эсимде кеп заманга сакъланырыкыды.

Кзулианы Кайсын бла Гыттыулыны Магомет.

Аны «Назир» деген поэмасы уа 1966 жылда чыкканды. Ол назму бла жазыгъан романды. Чыгарманы сюжет ызы 30-чу жылда та тулу элде болганы ише бла башланады. Аны жигитери Мария, Назир, Самат, жары Исакъ, кулак Алмакъ, Аслан, кызарт Мирме, революционер Андрей, кыра танымаган Фаризат, Кысболат, Юсюп эм башкаларды. Марияны бла Назирини сиймекликтери жараткан жашууда революционны ызы бла баргына, кулакка да бардыла. Максимни лирика жигити, аны сойген кызы да тоз ниетти сыфатларды. Бам, ол жылда жангы жашууну алпай адманы ишлей болур эдиле. Бу жаш адмала кеп чырыкыладан ётоп, Улуу Ата журт уруу болгондан сора насылып жашуу этип башлайды. «Мында жашуу кертилик жартыды» - дерликте да болупта, тау кылыны тарыхында бек бушууу затла суратпалмай кылагъанын эсге ала.

Алай, бек биринчиден, бу чыгырмаларында чыгырмачы болгъанын эсте алырга керекди. Жазуучуну керти да жашууда болгунан затдан бир жанна кертеге эркиниги барды. Кеп чыгармаларда дай болганы да барды. Алай аны ишлеринде жазыган чыгармачы жашуу кертиги тоз кырготкомлени социалист реализмини жорукларына келмишкени

настын эки Михайловичко или настын гетероидан Нейтъян Кэбол, в глумом балкарком ушеле Тывзы или проспекта Ленинградда... Действительно, как можно видеть и опосляно «освоенный гиз воробей», и то деловому разбирателю в хозяйственных делах своего землца? Гостеприимный хозяин и сам не торопится с ответом... Да и как можно ответить иностранцу, если за капиталистический и социалистический работы стоят все жизни? Совсем недавно к нему приезжали московские радиожурналисты, записывая каждый его шаг, ходили два дня прямо по пятам. Точно и впервые есть такой «секрет», касаясь загада в судьбе этого удивительного человека.

... Сын бедного крестьянина, автор более двадцати книг, Максим Гыттеув своей жизнью связан с судьбой России. И это, как видите, не общие слова. Здесь и лежит то главное, что есть в этом человеке... на столе обременен рукописью только что законченной поэмы «Советский Союз», которую поэт повесил XXV съезду партии. «Советский Союз глазами горца», - уточняет М. Гыттеув.

Жылу, Дарыя и радости С тобой, как сын, дела, Простая, как совесть, Честь, Кормилка - земля!

Кырал да, халк да литератары, сураттап сёзю улуу мангы жазып, сауга этти бизге. Ол китеп Магометни кылу ызы бла бююнде да турду айтылган. Бизге алай эс белгени бек кычууну керюнген эди.

Поэт эки керте юйдеги болганды Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Биринчиси кесини сабийлигини чынысина да абуш баклы болганды. Бир кызы аушканды, кылагъанлары уа Нальчикде жашайдыла. Туурукъа, аладан тууганла да, аны жумуш шотуну биришкен Алим бла салгыт-сенник соргунчу, ол жаш 9-10 китаны келтирди. Гыттыулу Магометни жангы басмаланган кытай эди ол. Хар биринчи да Б

